

JAVNI DUG

06

Bruto javni dug na kraju 2020. godine iznosio je 4.409 miliona eura ili 105,2% BDP-a, prema preliminarnim podacima Ministarstva finansija i socijalnog staranja. U odnosu na kraj 2019. godine veći je za 16,4%, prije svega zbog nove emisije euroobveznica u iznosu od 750 miliona eura i povlačenja sredstava kineske Exim banke. U strukturi javnog duga, na državni dug se odnosilo 4.330,8 miliona eura (98,2%)⁵⁸, dok se na dug lokalnih samouprava odnosilo 78,1 milion eura (1,8%).

Ukoliko uključimo depozite Ministarstva finansija zajedno sa 38.477 unci zlata, *neto javni dug* Crne Gore na kraju 2020. godine iznosio je 3.536,6 miliona eura, ili 84,3% procijenjenog BDP-a. U odnosu na kraj prethodne godine, *neto javni dug* je zabilježio rast od 10,8%.

Tabela 6.1

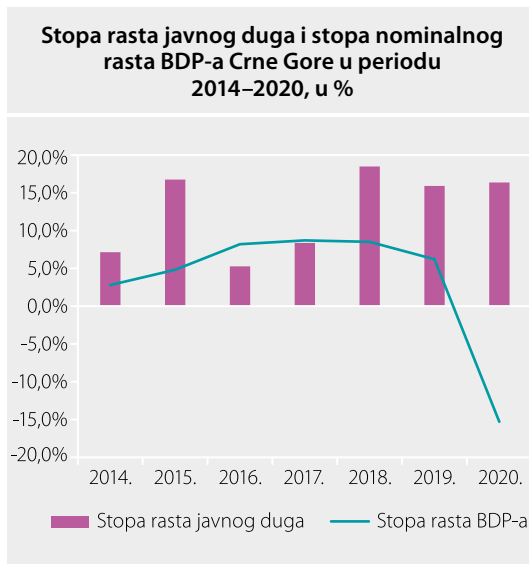
Struktura javnog duga u periodu 2014–2020, u 000 000 eura							
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Unutrašnji dug	381,2	320,3	400,2	413,9	393	580	495,6
Spoljni dug	1.561,7	1.956,4	2.002,8	2.214,0	2.760,0	3.128,5	3.835,3
Državni dug	1.942,9	2.276,7	2.403,0	2.627,9	3.153,0	3.708,4	4.330,9
Dug lokalne samouprave	128,8	142,2	143,1	130,9	115,6	80,4	78,1
Ukupan javni dug (bruto)	2.071,7	2.418,9	2.546,1	2.758,8	3.268,6	3.788,8	4.409,0
<i>Udio ukupnog (bruto) javnog duga u BDP-u</i>	59,9%	66,2%	64,4%	64,2%	70,1%	76,5%	105,2%
Depoziti Ministarstva finansija uključujući i 38.477 unci zlata	49,5	57,3	47,4	70,9	276,8	597,1	872,4
Ukupan javni dug (neto)	2.022,2	2.361,6	2.498,7	2.687,9	2.991,7	3.191,7	3.536,6
<i>Udio javnog (neto) duga u BDP-u</i>	58,5%	64,6%	63,2%	62,5%	64,2%	64,5%	84,3%
Bilješke:							
BDP Crne Gore (za 2020, procjena)	3.457,9	3.654,5	3.954,2	4.299,1	4.663,1	4.950,7	4.193,2

Izvor: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

U narednom periodu usljed servisiranja duga po osnovu euroobveznica emitovanih 2016. godine, za očekivati je da će javni dug u toku 2021. godine bilježiti blagi pad, ali uprkos tome, javni dug će i dalje biti na visokom nivou.

⁵⁸ U iznos državnog spoljnog duga uključen je i dio duga jedinica lokalnih samouprava u iznosu od 41,64 miliona eura (iznos povučenih, neotplaćenih sredstava), po ugovorima za koje je Ministarstvo finansija zaključilo sa inostranim kreditorima, a sa opštinama podkreditne ugovore, pa je shodno tome Ministarstvo finansija direktni zajmoprimac.

Grafik 6.1

Izvor: MONSTAT, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja i kalkulacije CBCG

ekonomskih i socijalnih mjera, u cilju ublažavanja negativnih efekata pandemije, predstavljale su veliki pritisak na državni budžet i zabilježen je deficit od 10,1% BDP-a. U cilju finansiranja deficita budžeta i servisiranja obaveza početkom 2021. godine, država je u decembru 2020. emitovala euroobveznice u iznosu od 750 miliona eura. Ovaj iznos zaduženja i očekivani realni pad BDP-a u 2020. godini od 15,2%, usloveli su da javni dug na kraju 2020. iznosi 105,2% BDP-a.

Ukoliko dođe do produženja negativnih efekata pandemije COVID-19 i ukoliko se makroekonomske prilike ne poboljšaju, postoji rizik daljeg rasta javnog duga. Snižavanje kreditnog rejtinga Crne Gore od strane rejting agencije S&P sa B+ na B sa stabilnim izgledom, može uticati na povećanje cijene budućeg zaduživanja na inostranom tržištu.

Brzina rasta javnog duga u posljednjih nekoliko godina je zabrinjavajuća (grafik 6.1). Stopa rasta javnog duga u proteklih sedam godina bila je uglavnom veća od stope nominalnog rasta BDP-a, osim u 2016. i 2017. godini, kada je izgradnja prve dionice auto-puta bila najdinamičnija i značajno se odrazila na rast BDP-a. Može se zaključiti da zaduživanje nije pospjelo rast u dužem roku, tj. da sredstva dobijena zaduživanjem nijesu produktivno iskorišćena (2020. godinu treba isključiti iz ovog razmatranja jer je tokom nje drastičnom padu BDP-a doprinijela epidemija COVID-19), dok je rast javnog duga te godine dijelom uzrokovan potrebama finansiranja mjera vlade za prevazilaženje zdravstvene i ekonomske krize.

Pored pada BDP-a, epidemija je uslovila da u 2020. godini dođe do velikog porasta javnog duga. Značajan broj sprovedenih zdravstvenih,

Boks 6.1 – Javni dug u zemljama okruženja

Pandemija COVID-19 je proizvela negativne efekte na ekonomiju svih zemalja, pa je samim tim uticala na povećanje njihove zaduženosti.

Analizirajući učešće duga u bruto domaćem proizvodu zemalja okruženja u periodu 2018–2020, uočljivo je da je nakon smanjenja u 2019. godini (osim u Republici Sjevernoj Makedoniji) došlo do njegovog rasta u 2020. godini (grafik 1).

Kako bi pomogle privredi pogođenoj pandemijom, zemlje Zapadnog Balkana (osim BiH) i Hrvatska su se zadužile emisijom euroobveznica. Pored ovog vida zaduženja, Republika Sjeverna Makedonija, Bosna i Hercegovina i Albanija kreditno su se zadužile kod MMF-a kroz hitnu podršku u okviru Instrumenta za brzo finansiranje, zatim kod Evropske komisije u sklopu njenog programa makrofinansijske pomoći, i na kraju kod Međunarodne banke za obnovu i razvoj kao dio projekta Svjetske banke za

hitni odgovor na COVID-19. Srbija se, takođe, zadužila kod Svjetske banke, ali i kod Razvojne banke Savjeta Evrope, kod koje se kreditno zadužila i Hrvatska.

Od zemalja okruženja, negativni efekti pandemije su se najviše odrazili na dug Republike Sjeverne Makedonije, što upućuje na veću zaduženost vlade RSM u 2020. godini u odnosu na prethodni uporedni period. Kako bi pomogla privredi pogođenoj pandemijom i obezbijedila sredstva za finansiranje budžeta, Vlada RSM se zadužila u iznosu od oko 1,1 milijardu eura na međunarodnom tržištu. Najveći dio tog iznosa se odnosi na emisiju euroobveznice (700 miliona eura sa godišnjom kamatnom stopom od 3,675%). Ostala sredstva su obezbijeđena kod MMF-a u okviru Instrumenta za brzo finansiranje (176,5 miliona eura), Evropske komisije (160 miliona eura) i Svjetske banke (90 miliona eura).

Polazeći od navedenog, prema procjeni Ministarstva finansija Republike Sjeverne Makedonije, dug opšte vlade na kraju 2020. godine (5,5 milijardi eura ili 51,2% BDP-a) je porastao za 21% u odnosu na kraj 2019. godine (4,6 milijardi eura ili 40,7% BDP-a).

Najveći udio duga u bruto domaćem proizvodu od zemalja regiona ima Hrvatska, čiji je dug opšte vlade na kraju 2020. godine dostigao iznos od 89,1% BDP-a i zabilježio rast od 12,6% u poređenju sa 2019. godinom. Rast je, prevashodno, uslovljen emisijom euroobveznice u junu 2020. godine, koja je, pored refinansiranja euroobveznice sa rokom dospeljeća u julu, iskorišćena za pomoć privredi pogođenoj pandemijom. Euroobveznica je emitovana u ukupnom nominalnom iznosu od dvije milijarde eura, sa rokom dospeljeća 2031. godine, dok je godišnja kuponska kamatna stopa 1,5%, a ostvareni prinos 1,643%. Takođe, Ministarstvo finansija Hrvatske se zadužilo kod Razvojne banke Savjeta Evrope u iznosu od 200 miliona eura.

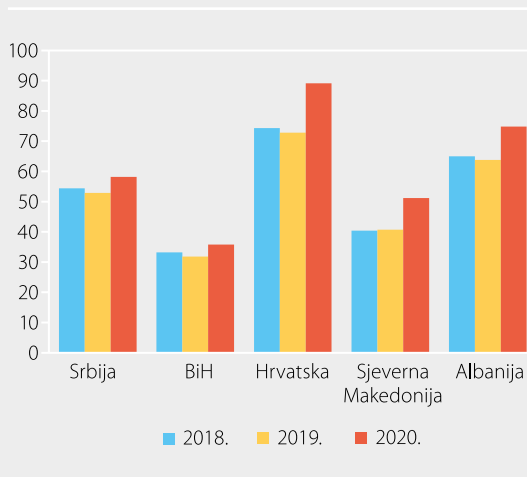
Poslije Hrvatske, najviši nivo javnog duga u procentima BDP-a je zabilježen kod Albanije (74,8%). U odnosu na 2019. godinu, javni dug je porastao za 9,8%, čemu je najviše doprinijelo zaduženje putem emisije euroobveznica, kako bi se pokrili troškovi budžeta, uvećani zbog zemljotresa u novembru 2019. godine i pandemije COVID-19.

Albansko ministarstvo finansija i ekonomije se zadužilo emitovanjem euroobveznice u iznosu od 650 miliona eura sa rokom dospeljeća od 7 godina i godišnjom kamatnom stopom od 3,5%, uzimanjem pozajmice od Evropske komisije (180 miliona eura), kredita od MMF-a u vrijednosti od 174 miliona eura i Svjetske banke u iznosu od 15 miliona eura.

Srbija je, kako bi pomogla privredi da sanira posljedice pandemije, u maju 2020. godine prodala državne obveznice u vrijednosti dvije milijarde eura na međunarodnom tržištu kapitala sa godišnjom kamatnom stopom od 3,125 odsto, po stopi prinosa od 3,375 odsto i rokom dospeljeća od 7 godina. Takođe, uzela je kredit od Svjetske banke u okviru paketa hitnog odgovora (92 miliona eura) i od Razvojne banke Savjeta Evrope (200 miliona eura).

Grafik 1

Nivo javnog duga odabranih zemalja u BDP-u, u %

Izvor: Hrvatska narodna banka, Agencija za statistiku BiH i ministarstva finansija odabranih zemalja

Bosna i Hercegovina se, u cilju pomoći zemlji da ispuni hitne potrebe finansiranja platnog bilansa, zadužila kod MMF-a u iznosu od 333 miliona eura, dok joj je Evropska komisija dala pozajmicu od 250 miliona eura, a Svjetska banka kredit od 33,1 milion eura.

Evidentno je da Crna Gora nije jedina država u regionu (uključujući i jednu članicu EU) koja se, tokom pandemijske 2020. godine, suočila sa problemima u sferi fiskalne politike i bila primorana da se zaduži na međunarodnom finansijskom tržištu i kod međunarodnih finansijskih institucija.

6.1. Državni dug

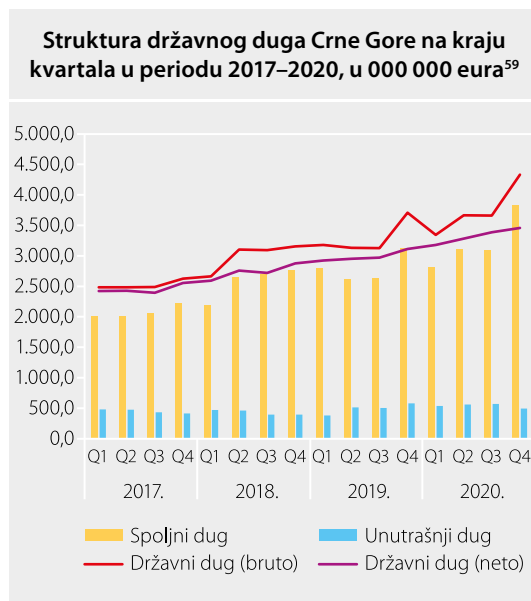
Na kraju 2020. godine, bruto državni dug je iznosio 4.330,9 miliona eura ili 103,3% BDP-a, što predstavlja rast od 622,4 miliona eura ili 16,8% u odnosu na kraj 2019. godine. Na ovaj rast najviše je uticala nova emisija euroobveznica u iznosu od 750 miliona eura.

Od ukupnog iznosa bruto državnog duga, 3.835,3 miliona eura ili 88,6% odnosilo se na spoljni dug, dok se preostalih 495,6 miliona eura ili 11,4% odnosilo na unutrašnji dug.

Ukoliko uključimo depozite Ministarstva finansija i socijalnog staranja, zajedno sa 38.477 unci zlata, neto državni dug Crne Gore na kraju 2020. godine, iznosio je 3.458,5 miliona eura ili 82,5% BDP-a. U odnosu na kraj prethodne godine, neto državni dug je zabilježio rast od 11,2%.

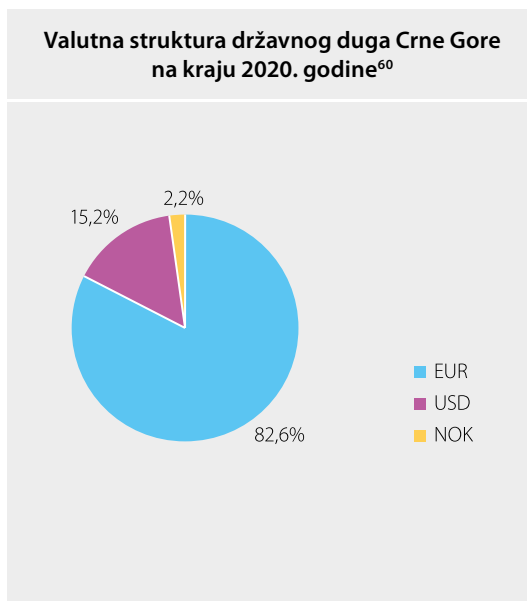
Valutna struktura državnog duga na kraju 2020. godine je povoljna. Cjelokupan unutrašnji dug je u eurima, dok je od ukupnog spoljnog duga 82,6% u eurima (grafik 6.3).

Grafik 6.2

Izvor: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

Grafik 6.3

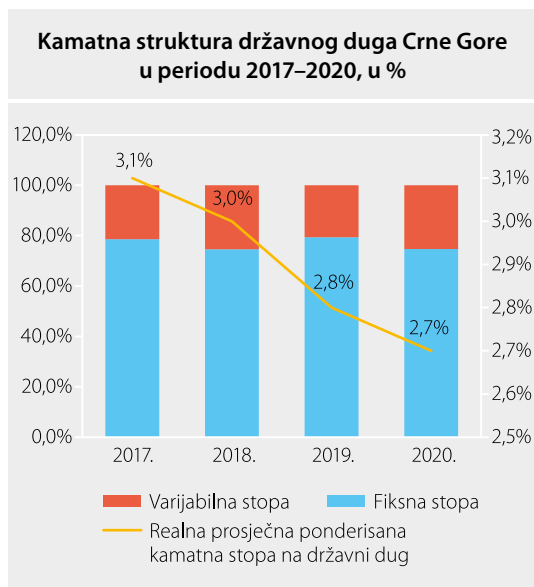
Izvor: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

⁵⁹ Kvartalni podaci predstavljaju iznos duga na kraju kvartala.

⁶⁰ Najveći dio duga u ostalim valutama otpada na dug izražen u SPV (99%).

Kamatna struktura se, takođe, može ocijeniti kao povoljna. Većina državnog duga (kreditni i obveznice) se servisira po fiksnim kamatnim stopama (74,7% državnog duga). Struktura državnog duga na kraju 2020. godine ima realnu prosječnu ponderisanu kamatnu stopu od 2,7%, što znači da je trošak zaduživanja smanjen za 0,1 p.p. u odnosu na kraj 2019. godine. Takođe, prosječna ponderisana kamatna stopa bilježi konstantan pad od 2017. godine, što znači da su uslovi zaduživanja blago poboljšavani tokom godina (grafik 6.4).

Grafik 6.4

Izvor: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

6.1.1. Unutrašnji državni dug

Na kraju 2020. godine, unutrašnji dug je iznosio 495,6 miliona eura (11,8% BDP-a) i u odnosu na kraj 2019. godine manji je za 84,4 miliona eura ili 14,6%. Otplata državnih obveznica, emitovanih na domaćem tržištu 2016. godine, kao i kreditna zaduženja kod banaka koje posluju u Crnoj Gori, glavni je razlog za smanjenje duga prema rezidentima u toku 2020. godine (tabela 6.2).

Tabela 6.2

Stanje i struktura unutrašnjeg duga Crne Gore na kraju 2019. i 2020. godine					
Struktura unutrašnjeg duga	Stanje duga	Stanje duga	Promjena	Promjena	Učešće u
	31. 12. 2019.	31. 12. 2020.			unutrašnjem
	1	2	3 (2-1)	4 (2/1)	dugu
	miliona eura			%	
Devizna štednja	10,8	10,5	-0,3	-2,9	2,1
Restitucija	86,4	83,5	-2,9	-3,3	16,9
Kreditni kod komercijalnih banaka	140,2	174,3	34,1	24,4	35,2
Zaostale penzije	1,9	1,9	0,0	-0,1	0,4
Državni zapisi	72,0	41,7	-30,3	-42,1	8,4
Domaće obveznice	222,9	142,4	-80,5	-36,1	28,7
Pravna lica i privredna društva ⁶¹	45,8	41,2	-4,6	-10,1	8,3
UKUPNO	580,0	495,6	-84,4	-14,6	100,0

Izvor: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

⁶¹ Pravna lica i privredna društva koja pretežno pružaju usluge od javnog interesa, koja su pod upravljačkom kontrolom države i najvećim dijelom finansirana iz državnog budžeta.

U strukturi unutrašnjeg duga, na kraju 2020. godine najveće učešće bilježe obaveze po osnovu kredita kod komercijalnih banaka, 35,2%, zatim obaveze po osnovu emitovanih državnih obveznica, 28,7%, dok je učešće obaveza po osnovu restitucije u unutrašnjem dugu iznosilo 16,9%.

6.1.2. Spoljni državni dug

Prema podacima Ministarstva finansija i socijalnog staranja, na kraju 2020. godine spoljni dug je iznosio 3.835,3 miliona eura ili 91,5% BDP-a, i u odnosu na kraj 2019. godine zabilježio je rast od 706,8 miliona eura ili 22,6%.

U toku 2020. godine došlo je do povećanja spoljnog duga usljed:

- Emisije euroobveznica u iznosu od 750 miliona eura⁶²;
- Povlačenja sredstava sindiciranog zajma u iznosu od 250 miliona eura (za potrebe finansiranja državnog budžeta)⁶³;
- Povlačenja sredstava MMF-a u iznosu od 71,62 miliona eura (60,5 miliona SDR). U pitanju je instrument podrške MMF-a sa ciljem očuvanja ekonomske aktivnosti tokom pandemijske krize;
- Povlačenja sredstava Evropske komisije u iznosu od 30 miliona eura (u okviru programa makrofinansijske pomoći Crnoj Gori);
- Povlačenja sredstava kineske Exim banke u iznosu od 28,56 miliona eura (za potrebe finansiranja izgradnje prioritetne dionice auto-puta);
- Povlačenja sredstava EBRD-a u iznosu od 18,67 miliona eura (za potrebe rekonstrukcije lokalnih i magistralnih puteva i realizacije infrastrukturnih projekata u opštini Danilovgrad);
- Povlačenja sredstava KfW-a u iznosu od 14,09 miliona eura (za projekat „Vodosnabdijevanje i sanacija otpadnih voda – III, V i V faza – komponenta II“, za potrebe energetske efikasnosti i druge infrastrukturne projekte);
- Povlačenja sredstava od IBRD-a u iznosu od 10,66 miliona eura (za projekte „Midas 2“, „Reforma poreske administracije“, „Upravljanje industrijskim otpadom“ i MEEP2);
- Povlačenja sredstava EIB-e u iznosu od 10 miliona eura (za potrebe rehabilitacije puteva i zaočilaznica);
- Povlačenja sredstava Hapoalim banke u iznosu od 6,03 miliona eura (za opremanje oklopnih vozila);
- Povlačenja sredstava od *Export Development Canada* (EDC) u iznosu od 1,45 miliona eura (za kupovinu helikoptera);
- Povlačenja sredstava Međunarodnog fonda za razvoj poljoprivrede (IFAD) u iznosu od 0,56 miliona eura (za projekat „Stvaranje klastera i transformacija ruralnih područja“);
- Povlačenja sredstava od Vijeća Evropske razvojne banke (CEB) u iznosu od 0,15 miliona eura (za projekat „1000+“ IV faza).

U strukturi spoljnog duga najveće učešće imaju obaveze po osnovu emitovanih euroobveznica (45,7% spoljnog duga), dok je kineska Exim banka najveći pojedinačni povjerilac sa 14,8% učešća u spoljnom dugu (tabela 6.3).

⁶² Crna Gora je emitovala euroobveznice u iznosu od 750 miliona eura, sa rokom dospijeca od 7 godina i kamatnom stopom od 2,875% godišnje, što predstavlja jedan od najpovoljnijih uslova do sada. Ovo je bila ukupno deveta emisija euroobveznica.

⁶³ Kreditni aranžman sa Sindikatom banaka u iznosu od 250 miliona eura uz garanciju Svjetske banke vrijedne 80 miliona eura.

Tabela 6.3

Struktura spoljnog državnog duga Crne Gore na 31. 12. 2020. godine				
Kreditor	Stanje duga	Spoljni dug	Učešće u	Učešće u
	u mil. eura	BDP	spoljnom dugu	državnom dugu
			%	
Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)	181,5	4,3%	4,7%	4,2%
Zemlje članice Pariskog kluba kreditora	69,3	1,7%	1,8%	1,6%
Međunarodna organizacija za razvoj (IDA)	23,8	0,6%	0,6%	0,6%
Evropska investiciona banka (EIB) ¹	109,7	2,6%	2,9%	2,5%
EBRD	38,2	0,9%	1,0%	0,9%
Razvojna banka Savjeta Evrope	30,9	0,7%	0,8%	0,7%
Evropska komisija	30,0	0,7%	0,8%	0,7%
Kreditna banka za obnovu - Njemačka (KfW) ²	39,1	0,9%	1,0%	0,9%
Mađarski kredit	1,7	0,0%	0,0%	0,0%
Poljski kredit	4,1	0,1%	0,1%	0,1%
Francuski kredit - Natixis ³	2,2	0,1%	0,1%	0,1%
Steiermarkische Bank und Sparkassen AG ⁴	1,1	0,0%	0,0%	0,0%
Credit Suisse Bank	42,1	1,0%	1,1%	1,0%
Kineska EXIM banka ⁵	640,5	15,3%	16,7%	14,8%
Španski kredit za izgradnju deponije	2,0	0,0%	0,1%	0,0%
Austrijski kredit – Erste banka ⁶	0,7	0,0%	0,0%	0,0%
EUROBOND	1.977,4	47,2%	51,6%	45,7%
Banka Intesa	13,3	0,3%	0,3%	0,3%
IFAD	2,5	0,1%	0,1%	0,1%
Sindicirani kredit (OTP, Zagrebačka banka, Erste banka)	32,4	0,8%	0,8%	0,7%
Export Development Canada (EDC) ⁷	15,0	0,4%	0,4%	0,3%
Sindicirani kredit (OTP, Credit Suisse, CKB i Societe Generale) ⁸	250,0	6,0%	6,5%	5,8%
HAPOALIM - oklopna vozila	6,0	0,1%	0,2%	0,1%
Rapid Financing Instrument - MMF	71,6	1,7%	1,9%	1,7%
Sindicirani zajam – PBG	250,0	6,0%	6,5%	5,8%
UKUPNO	3.835,3	91,5%	100,0%	88,6%
BILJEŠKE				
BDP Crne Gore, projekcija	4.193,2			
Državni dug Crne Gore	4.330,9			

¹ Krediti EIB-a u ukupnom iznosu od 47 miliona eura koje servisiraju javna preduzeća („Monteput“, „Aerodromi CG“ i „Elektroprivreda CG“) ne ulaze u iznos spoljnog duga, već se tretiraju kao garancije.

² Kredite od njemačke KfW banke za potrebe vodosnabdijevanja koriste opštine, ali čine dio ino-duga.

³ Robni kredit - EPCG.

⁴ Kredit za finansiranje nabavke vatrogasnih vozila za Ministarstvo unutrašnjih poslova.

⁵ Kredit za izgradnju dijela auto-puta Bar – Boljari.

⁶ Kredit namijenjen finansiranju projekta Fonda za zdravstveno osiguranje.

⁷ Kredit za kupovinu tri helikoptera.

⁸ Kredit za refinansiranje dijela državnog duga.

Izvor: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

Treba imati u vidu da po pojedinim kreditnim linijama postoje sredstva koja su odobrena, a nijesu povučena. Ukupan iznos raspoloživih, a nepovučениh sredstava iznosi 485,5 miliona eura, od čega 158,9 miliona eura čine sredstva kineske Exim banke (tabela 6.4).

Tabela 6.4

Struktura spoljnog državnog duga Crne Gore i nepovučenih kreditnih sredstava na kraju 2020. godine, u 000 000 eura		
Kreditor	Stanje duga	Iznos nepovučenih sredstava
		u mil. eura
Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)	181,5	77,4
Zemlje članice Pariskog kluba kreditora	69,3	
Međunarodna organizacija za razvoj (IDA)	23,8	
Evropska investiciona banka (EIB)	109,7	65,5
EBRD	38,2	67,1
Razvojna banka Savjeta Evrope	30,9	2,5
Evropska komisija	30,0	
Kreditna banka za obnovu - Njemačka (KfW)	39,1	88,7
Mađarski kredit	1,7	
Poljski kredit	4,1	
Francuski kredit – Natixis	2,2	
Steiermarkische Bank und Sparkassen AG	1,1	
Credit Suisse Bank	42,1	
Kineska EXIM banka	640,5	158,9
Španski kredit za izgradnju deponije	2,0	
Austrijski kredit – Erste banka	0,7	
EUROBOND	1.977,4	
Banka Intesa	13,3	
IFAD	2,5	1,4
Sindicirani kredit (OTP, Zagrebačka banka, Erste banka)	32,4	
Export Development Canada (EDC)	15,0	
Sindicirani kredit (OTP, Credit Suisse, CKB i Societe Generale)	250,0	
HAPOALIM - oklopna vozila	6,0	24,0
Rapid Financing Instrument – MMF	71,6	
Sindicirani zajam – PBG	250,0	
UKUPNO	3.835,3	485,5

Izvor: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

6.2. Dug jedinica lokalne samouprave

Ukupni konsolidovani dug lokalne samouprave, na kraju 2020. godine, iznosio je 119,8 miliona eura, što je za 1,1% više u odnosu na kraj 2019. godine. Od ukupnog konsolidovanog duga, 79,7 miliona eura (66,5%) odnosi se na spoljni dug, dok se preostalih 40,1 milion eura (33,5%) odnosi na dug prema rezidentima.

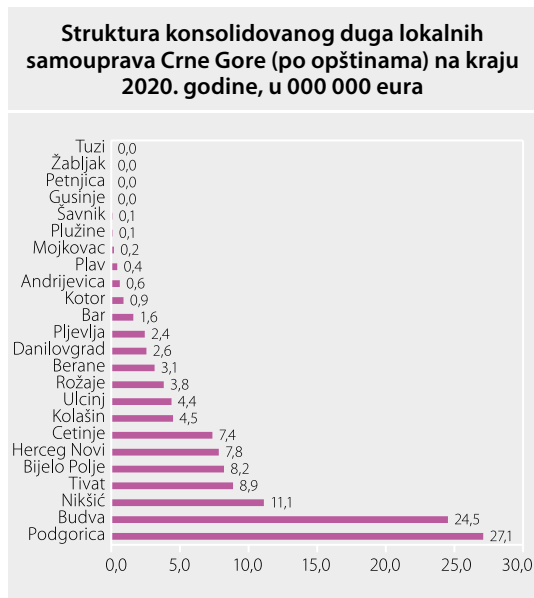
Posmatrajući strukturu ukupnog konsolidovanog duga, najveći dužnik je Glavni grad Podgorica sa 27,1 milion eura duga (22,6% ukupnog konsolidovanog duga). Poslije Podgorice, najveći dužnici

su opštine Budva (20,5%), Nikšić (9,3%), Tivat (7,4%), dok opštine Petnjica, Gusinje, Žabljak i Tuzi nijesu imale zaduženja (grafik 6.5).

U poređenju sa stanjem duga na kraju 2019. godine, grad Podgorica i opštine Herceg Novi, Ulcinj i Tivat bilježe porast duga, dok ostale opštine bilježe pad.

Od ukupnog iznosa konsolidovanog duga lokalne samouprave, 41,64 miliona eura je već uključeno u spoljni državni dug, po osnovu Ugovora koje je potpisala Vlada Crne Gore. Stoga je stanje duga lokalne samouprave, na kraju 2020. godine, 78,1 milion eura. U odnosu na kraj prethodne godine, dug lokalne samouprave smanjen je za 2,8%.

Grafik 6.5

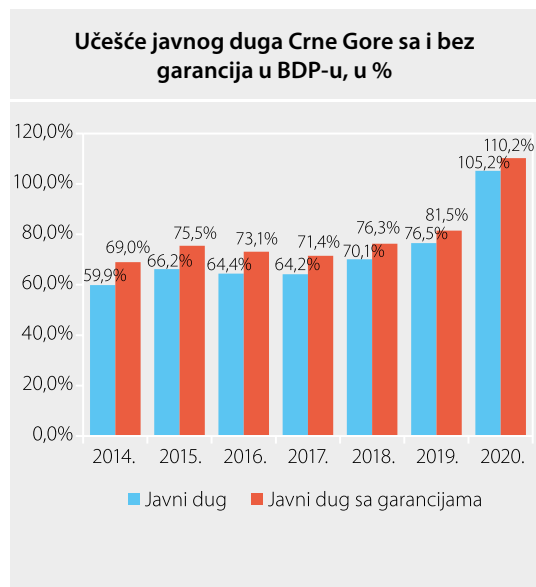
Izvor: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

6.3. Izdate garancije

Državne garancije, na kraju 2020. godine, iznosile su 212,1 milion eura ili 5,1% procijenjenog BDP-a, i u odnosu na kraj 2019. godine bile su manje za 13,2%. Ukoliko uključimo izdate državne garancije, javni dug Crne Gore iznosio bi 4.621,1 milion eura, ili 110,2% BDP-a (grafik 6.6).

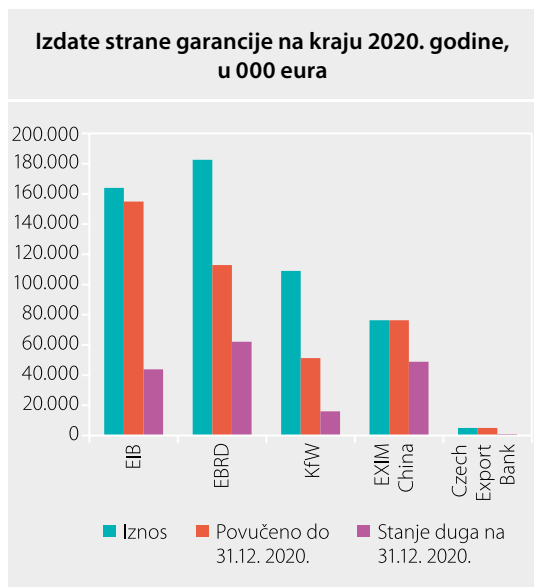
Strane garancije iznosile su 171,9 miliona eura ili 4,1% BDP-a. Ako uključimo strane garancije u iznos spoljnog državnog duga on iznosi 95,6% BDP-a. Važno je istaći da se pomenuti iznos stranih garancija odnosi na povučena kreditna sredstva. Kada se uzme u obzir cijeli ugovoreni iznos, strane garancije dostižu iznos od 536,9 miliona eura ili 12,8% BDP-a.

Grafik 6.6

Izvor: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

Grafik 6.7

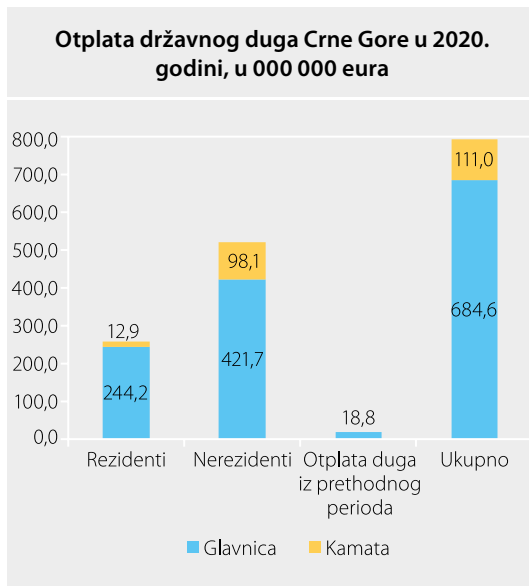
Izvor: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

Ukupan iznos domaćih garancija na kraju 2020. godine iznosio je 40,2 miliona eura (1% BDP-a), dok je unutrašnji dug zajedno sa garancijama iznosio 12,8% BDP-a. Od ukupnog iznosa domaćih garancija, 23,2 miliona eura se odnosi na garancije date opštinama za kredite kod raznih komercijalnih banaka za sprovođenje sanacionog plana⁶⁴. Takođe, pomenuti iznos domaćih garancija odnosi se na povučena kreditna sredstva, dok je ukupan ugovoreni iznos 68,4 miliona eura.

U toku 2020. godine nije bilo aktiviranja državnih garancija.

6.4. Otplata duga

Grafik 6.8

Izvor: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

Prema preliminarnim podacima Ministarstva finansija i socijalnog staranja, ukupna otplata duga⁶⁵ u toku 2020. godine iznosila je 795,6 miliona eura ili 19% procijenjenog BDP-a. Od ukupnog iznosa otplate duga, najveći iznos se odnosi na otplatu glavnice duga rezidentima i nerezidentima u iznosu od 665,8 miliona eura i na otplatu kamata po osnovu kreditnih aranžmana, rezidentima i nerezidentima, u iznosu od 111 miliona eura. Otplata obaveza iz ranijeg perioda iznosila je 18,8 miliona eura, od čega se na otplatu stare devizne štednje odnosilo 0,33 miliona eura.

⁶⁴ Ukupan potpisani iznos garancija za kredite koje koriste opštine za realizaciju sanacionog plana je 40,5 miliona eura.

⁶⁵ Ukupna otplata duga obuhvata otplatu duga po glavnici, otplatu kamate, otplatu garancija kao i otplatu duga iz prethodnih godina.